

7.2.2014

POL-2014-548

wikifi-admin@lists.wikimedia.org

LAUSUNTOPYYNTÖ RAHANKERÄYSASIASSA

Lainsäädännöstä

Rahankeräyslain (255/2006) 26 §:n mukaan rahankeräysten toimeenpanon valvonnasta ja ohjauksesta sekä tilastoinnista vastaa Poliisihallitus. Poliisihallitus ja poliisilaitokset vastaavat myöntämiinsä lupiin perustuvien rahankeräysten toimeenpanon valvonnasta. Poliisihallitus voi antaa rahankeräysten toimeenpanoa koskevia lausuntoja ja ohjeita.

Rahankeräyslain 3 §:n mukaan rahankeräyksellä tarkoitetaan toimintaa, jossa yleisöön vetoamalla kerätään vastikkeetta rahaa. Rahan lahjoittajana keräykseen osallistujalle saa antaa vastikkeeksi ainoastaan rahankeräysluvan saajan tai keräyksen tunnuksen (keräystunnus), jolla ei ole itsenäistä taloudellista vaihdanta-arvoa.

Rahankeräyslain 4 §:n 2 kohdan mukaan yleisöllä tarkoitetaan ennalta rajoittamatonta ja määrittelemätöntä joukkoa henkilöitä ja 3 kohdan mukaan yleisöön vetoamisella tarkoitetaan suullisesti, kirjallisesti tai muulla tavoin ilmaistua pyyntöä tai kehotusta antaa rahaa keräykseen.

Rahankeräyslaissa tarkoitettusta rahankeräyksestä on kyse silloin, kun lain 3 §:ssä säädettyt rahankeräyksen määritelmän edellytykset täyttyvät. Rahankeräykseen osallistumisen tulee ensinnäkin olla vastikkeetonta, jolloin rahaa lahjoittava henkilö ei saa mitään vastikkeeksi rahasuoritukseensa. Tästä poikkeuksen muodostavat ainoastaan rahankeräyslain 3.2 §:ssä säädettyt keräystunnukset eli esimerkiksi rahankeräysluvan saajan tai keräyksen tunnuksella varustetut pinssit tai tarrat, joilla ei ole itsenäistä taloudellista vaihdanta-arvoa.

Rahankeräyksen määritelmän täyttävässä keräyksessä rahaa kerätään yleisöön vetoamalla. Vetoaminen voi olla suullista, kirjallista tai jollain muulla tavalla ilmaistua. Yleisöön vetoamisen käsitettä ei ole sidottu mihinkään tiettyihin viestintätapoihin tai viestintämuotoihin, vaan lain lähtökohtana on välineneutraalisuus. Rahankeräys on näin ollen mahdollista toimeenpanna millä tahansa käytettävissä olevalla välineellä, esimerkiksi perinteiseen tapaan lipaskeräyksenä tai puhelimitse, sanomalehdissä tai muissa vastaavissa julkaisuissa, sähköpostilla taikka internetissä. Jos esimerkiksi internetissä julkaistaan teksti, jossa kehoitetaan tekemään vastikkeettomia raha-

lahjoituksia ja samalla ilmoitetaan tilinumero tai ilmaistaan muu vastaava lahjoituksen tekemisen mahdollistava menetelmä tai tapa, on toiminnassa Poliisihallituksen käsityksen mukaan kyse rahankeräyksestä. Pyyntö tai kehotuksen ei tarvitse olla suora tai käskävä, vaan se voi olla myös hienovaraisemmin muotoiltu. Riittävää on, että vetoamuksen kohteena olevat saavat sen käsityksen, että vetoamuksen esittäjällä on tarve tai halu saada rahaa lahjoituksina.

Rahankeräyslain 5 §:n mukaan rahankeräys saadaan lähtökohtaisesti toimeenpanna ainoastaan viranomaisen antamalla luvalla (rahankeräyslupa). Lain 7 §:n mukaisesti rahankeräyslupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus. Lupa voidaan tietyissä tilanteissa lainkohdan 2 momentin mukaisesti antaa myös Suomessa toimivalle rekisteröimättömälle yhteisölle.

Internet-sivuston fi.wikipedia.org sisällön arviointia rahankeräyslain näkökulmasta

Internetissä, otsikossa mainitussa osoitteessa on julkaistu seuraavansisältöinen teksti:

"Hyvä Wikipedian lukija: Taataksemme riippumattomuutemme emme koskaan tule näyttämään mainoksia. Emme ota vastaan valtioiden tukea. Pysymme toiminnassa keskimäärin 15 € kokoisilla lahjoituksilla. Nyt me pyydämme apua. Jos jokainen tätä lukeva lahjoittaisi 2 €, varainkeruumme olisi ohi yhdessä tunnissa. Me olemme pieni voittoa tavoittelematon organisaatio, jolla on maailman top5:een kuuluvan verkkosivuston kulut: palvelimet, henkilöstö ja ohjelmistot. Wikipedia on jotain erityistä. Se on kuin kirjasto tai puisto, jonne kaikki voivat mennä ajattelemaan ja oppimaan. Jos Wikipedia on hyödyllinen sinulle, käytä pieni hetki ja auta pitämään se käynnissä ja mainoksista vapaana vielä yhden vuoden. Kiitos."

Samassa yhteydessä on ilmoitettu erilaisia euromääräisiä rahasummia, joita voi lahjoittaa sekä kysely, onko lahjoittaja halukas tekemään kertalahjoituksen vai ryhtyä kuukausittaiseksi lahjoittajaksi. Samassa yhteydessä on myös painikkeet, joista lahjoituksen tekijä voi valita haluaako hän tehdä lahjoituksen luottokortilla vai Paypalin kautta.

Poliisihallituksen käsityksen mukaan kyseisellä internet-sivustolla oleva aineisto täyttää rahankeräyksen määritelmän. Kaikille avoimena internet-sivustona se kohdistuu kaikkiin internetissä asioiviin henkilöihin eli täysin ennalta määrittelemättömään ja rajoittamattomaan henkilökokkoon. Rahankeräyslaissa tarkoitettu yleisöön vetoaminen voi olla muun muassa kirjallista, kuten näillä internet-sivuilla on tehty. Tekstin tarkoituksena näyttää myös nimenomaisesti olevan rahalahjoitusten saaminen, sillä tekstissä ilmaistaan halu ottaa vastaan lahjoituksia ja kerrotaan mihin tarkoitukseen lahjoituksena saadut varat käytetään sekä ilmoitetaan käytännössä kaikki lahjoituksen tekemiseen tarpeelliset tiedot. Sivustolla esitetään siten yleisöön kohdistuva vetoamus, jotta yleisö lahjoittaisi rahaa sivuston ylläpidosta aiheutuviin kuluihin sekä kerrotaan miten lahjoituksen voi tehdä. Tällaista toimintaa pidetään vakiintuneesti rahankeräyksen määritelmän täyttävänä toimintana. Tämänkaltainen toiminta on lähtökohtaisesti sallittua ainoastaan asianmukaisen rahankeräyslupan nojalla.

Poliisihallitus huomauttaa, että rahankeräyslain 25 §:n ja rikoslain 17 luvun 16 c ja 16 d §:n mukaan rahankeräyksen toimeenpano ilman rahankeräyslaissa tarkoitettua lupaa on rangaistavaa rahankeräysrikoksena.

Lausuntopyyntö

Poliisihallitus varaa kyseisten internet-sivujen ylläpitäjälle tilaisuuden antaa selvitystä asiassa. Poliisihallitus pyytää lausuntoa siitä, missä tarkoituksessa mainittu teksti on julkaistu ja millä perusteella sen julkaisemista ei tulisi julkaisijan käsityksen mukaan pitää rahankeräyksenä. Lisäksi Poliisihallitus pyytää ilmoittamaan, kuinka paljon rahaa on kertynyt internet-sivuilla olevan vetoomuksen nojalla.

Lisäksi lausunnossa voidaan antaa muuta tarpeelliseksi katsottua selvitystä asiassa sekä toimittaa liitteenä tarpeelliseksi katsottua asiakirja-aineistoa.

Mahdollinen lausunto tulee antaa kirjallisesti ja viimeistään **21.2.2014**. Poliisihallitus ottaa lausunnossa esitetyn huomioon mahdollisia jatkotoimenpiteitä harkitessaan.

Asiassa ei ole mahdollista tehdä kirjallista ja valituskelpoista hallintopäätöstä selvityspyynnössä kuvatun toiminnan lainmukaisuudesta tai lainvastaisuudesta. Toiminnan rikosoikeudellinen arviointi ei kuulu Poliisihallituksen tehtäviin. Poliisihallitus voi tehdä tutkintapyyntöjä poliisille. Sen seikan arviointi, syyllistyykö joku rikokseen vai ei, jää viime kädessä tuomioistuimen tehtäväksi.

Arpajaishallintopäällikkö

Jouni Laiho

Ylitarkastaja

Henna Salmi